

Bijlage II
De instaptoets en controlettoets bij het
remediërend programma voor begrijpend lezen
op AVI-niveau 6/7.

De instaptoets en controletoeets.

De instaptoets en controletoeets zijn geschreven op AVI-niveau 6/7 en sluiten aan bij het tweede deel van het remediërend programma voor begrijpend lezen. De instaptoets wordt afgenomen om extra informatie over de leerling te krijgen. Zo kan gezien worden waar tijdens de remediëring extra nadruk op gelegd moet worden. Van deze toets is ook een parallelle versie gemaakt. Deze controletoeets kan na het werken met het programma worden afgenomen, als vergelijking: maakt de leerling in de controletoeets meer gebruik van de verschillende strategieën dan tijdens de instaptoets.

Voordat met de toets begonnen wordt, dient de onderzoeker ervoor te zorgen dat er een rustige ruimte beschikbaar is, waar de toets kan worden afgenomen. Ook is het verstandig om eerst de inleiding en de toets grondig door te lezen, zodat u als onderzoeker weet wat er van u wordt verwacht. Als begonnen wordt met het afnemen van de toets stelt de onderzoeker de leerling eerst op zijn gemak en legt uit wat de bedoeling is: het gaat om een begrijpend leestoets, die bepaalt wat de leerling al wel kan bij begrijpend lezen en wat nog moeilijk voor hem is. Het gaat om de *diagnosticering* van de vaardigheid begrijpend lezen.

Vervolgens wordt de eerste leeskaart aan de leerling gegeven. De toets begint met een kort onderdeel dat zal nagaan of de leerling beschikt over kennis van teksten in het algemeen (heeft de leerling besef van alinea's, titel, kopjes etc.). Tijdens het lezen van de teksten moet de leerling goed worden geobserveerd om een globaal beeld te krijgen of de leerling gebruik maakt van monitorstrategieën. Tijdens en na het lezen van elke tekst worden er aan de leerling een aantal vragen gesteld, die nagaan of de leerling beschikt over specifieke strategieën. Na afloop kunnen er een aantal vragen worden gesteld over de monitorstrategieën. In het volgende schema staan de onderdelen (de te toetsen strategieën) weergegeven met de bijbehorende handeling van de onderzoeker en het doel.

onderdeel	activiteit	doel
kennis van teksten in het algemeen	<i>vragen</i> aan de leerling om alinea's, titel en kopjes aan te wijzen	nagaan of een leerling kennis heeft van algemene kenmerken van een tekst
afleiden van woordbetekenis uit de tekst	<i>vragen</i> aan de leerling naar de betekenis van een aantal pseudo woorden uit de tekst	nagaan of de leerling in staat is om de betekenis van een woord af te leiden uit de tekst
weten wat voor een soort tekst het is	<i>*observeren</i> of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
opstellen leesdoel en leesgedrag	<i>*observeren</i> of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet

opstellen van verwachtingen en activeren van voorkennis	<i>*observeren</i> of een leerling gelijk gaat lezen of zich eerst oriënteert op de tekst	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
benutten van titel en plaatjes	<i>*observeren</i> of een leerling begint met het lezen van de titel; kijkt hij/ zij naar de plaatjes	bereidt een leerling zich voor op het lezen van een tekst of niet
bepalen van leesgedrag	<i>*observeren</i> of een leerling grondig de tekst leest of dat hij/ zij het heel vluchtig doorleest	bereidt een leerling zich voor op welk leesgedrag bij welke soort tekst hoort
het begrijpen van verwijswoorden	wijs een aantal verwijswoorden aan en <i>vraag</i> waar dat woord op terug slaat	nagaan of een leerling zich bewust is van (het antecedent van) verwijswoorden
het begrijpen van signaalwoorden	stel een <i>vraag</i> aan de leerling, waarbij hij/ zij gebruik moet maken van signaalwoorden om te kunnen antwoorden	nagaan of een leerling zich bewust is van signaalwoorden
het thema van een tekst kunnen bepalen weten wat de inleiding, de kern en het slot van een tekst is de hoofdgedachte (en bijzaken) uit de tekst halen	<i>vragen</i> naar het thema van de tekst, naar de inleiding, de kern en het slot en wat volgens de leerling het belangrijkste is, dat de schrijver hem wil vertellen in deze tekst	is een leerling zich bewust dat een tekst een thema, een structuur en een hoofdgedachte (en bijzaken) heeft
het maken van inferenties	<i>vragen</i> naar informatie, die niet letterlijk in de tekst staat, maar wel belangrijk is voor het tekstbegrip	maakt een leerling tijdens het lezen inferenties
aanpassen leesgedrag en bijstellen van verwachtingen	<i>*observeren</i> of de leerling tijdens het lezen zijn/ haar leesgedrag wijzigt (sneller of langzamer) en af en toe stopt met lezen	nagaan of een leerling tijdens het lezen zijn/ haar leesgedrag evalueert en zijn/ haar verwachtingen bijstelt
nieuwe informatie integreren in de al aanwezige kennis	<i>vragen</i> naar dezelfde informatie in een nieuwe situatie	nagaan of de nieuwe informatie ook in het geheugen wordt opgenomen (en ev. wordt toegepast)
evalueren van het leesdoel en het tekstbegrip	<i>*observeren</i> of de leerling gelijk doorgaat met de vragen of eerst nog over de tekst nadenkt	nagaan of de leerling het leesdoel en het tekstbegrip evalueert

* Dit zijn monitorstrategieën, die moeilijk concreet te observeren zijn. Via observatie van het leesgedrag wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van de monitorstrategieën in het algemeen, en in het bijzonder of een leerling zich voorbereidt op het lezen van een tekst. In de toets worden alle onderdelen, die geobserveerd moeten worden, samengevat onder het punt 'observatie van het leesgedrag'.

Voor deze toets op AVI-niveau 6/7 is het onderdeel 'samenvatten' nog te complex. In het vorige deel is er wel gekeken of de leerlingen per alinea een hoofdgedachte uit de tekst konden halen. Maar in dit deel zal het samenvatten helemaal niet aan de orde komen. Wel wordt er ingegaan op signaalwoorden. Deze signaalwoorden zullen in het volgende deel (op AVI-niveau 8/9) de basis vormen voor het samenvatten.

Tijdens en na het afnemen van de toets moet een scoreformulier ingevuld worden, waaruit conclusies afgeleid kunnen worden.

Bij het opstellen van dit schema en van deze instaptoets is gebruik gemaakt van het Pedagogisch-Didactisch Onderzoek Begrijpend Lezen van het SAC in Utrecht (Claase, Cohen de Lara, Pauw en Van der Wulp, 1995).

Scoreformulier instaptoets

Instaptoets op AVI-niveau 6/7

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Algemene instructie:

- * Materialen:
leeskaarten bij de toets (leeskaart 1 "geheimtaal",
leeskaart 2 "Vincent van Gogh"
en leeskaart 3 "bijen").
pen en papier
scoreformulier
- * Kies een rustige omgeving; stel de leerling op zijn gemak.
- * Maak de leerling duidelijk wat er moet gebeuren: de leerling wordt niet beoordeeld. We hebben gehoord dat hij/ zij problemen heeft met het begrijpend lezen en nu proberen we te kijken waar het probleem precies ligt. De leerling moet wel goed zijn best doen, maar hoeft niet zenuwachtig te zijn. Het gaat niet om een cijfer of iets dergelijks.
- * Als de leerling erg gespannen is, las dan af en toe een moment van ontspanning in.
- * De tijdsduur van deze toets is ongeveer 30 minuten.

Volgorde van de toetsonderdelen:

	Vragen:	Observeren:
1 kennis van teksten in het algemeen	x	
2 afleiden van woordbetekenis	x	
3 het sturen van het leesgedrag		x
4 hoofdgedachte en bijzaken	x	
5 verwijswoorden	x	
6 signaalwoorden	x	
6 inferenties; afleiden van informatie	x	
7 nieuwe informatie integreren	x	
8 vragen naar monitorstrategieën	x	
9 samenvatten (op dit niveau nog niet aan de orde)		

x: Hieronder vallen alle monitorstrategieën, die moeilijk concreet te observeren zijn. In de toets wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van deze monitorstrategieën door te observeren wat het leesgedrag van de leerling is. In de score blokken vindt u enkele aanwijzingen waar u tijdens het observeren op kunt letten. Aan het eind van de toets kunnen er een aantal vragen aan de leerling worden gesteld, die betrekking hebben op de monitorstrategieën. Dit is om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van deze strategieën.

Boven elk blok wordt aangegeven om welk onderdeel het gaat.

Geef de leerling de eerste leeskaart, met de tekst "Geheimtaal". Zeg erbij dat de leerling bij alle vragen de leeskaarten erbij mag houden. De leerling hoeft dus niet uit zijn hoofd te antwoorden tijdens deze toets.

1

Kennis van tekstenmerken:	
vragen	reactie leerling
"Hier heb je een tekst. Je hoeft deze tekst nu nog niet te gaan lezen. Ik stel je er eerst een paar vragen over:"	
a. Wat is de titel van het verhaal?	
b. Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?	

Je mag nu de tekst "Geheimtaal" gaan lezen.

2

Afleiden van woordbetekenis:			
De onderzoeker moet nu de betekenis van de pseudo woorden vragen aan de leerling. De betekenis is af te leiden uit de tekst.			
	De leerling kan de betekenis afleiden uit de tekst:	De leerling kan de betekenis omschrijven, tekenen of de leerling kan het woord in een zin gebruiken:	Onbekend
pirol (regel 14)			
berek (regel 16)			
irionka? (regel 18)			
belk? (regel 23)			

Geef de leerling nu de tweede leeskaart, met de tekst "Vincent van Gogh". De leerling mag de hele tekst gaan lezen. Het is voor de observatie makkelijk als de leerling de tekst hardop leest.

3

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
"Je mag nu de tekst gaan lezen."	
a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/ zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/ zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/ zij naar de plaatjes?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/ zij sneller of langzamer lezen?	
f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/ zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

4

Hoofdgedachte en bijzaken:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is het thema van deze tekst? (Kun je in één woord zeggen waar deze tekst over gaat?)"	
b. "Weet je wat de inleiding van deze tekst is? En wat de kern en het slot? De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel enz."	
c. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?) Is dat: A. Vincent van Gogh is dood. B. Vincent van Gogh had eigenlijk een heel treurig leven. C. Vincent van Gogh wilde dominee worden."	

5

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wat of wie is <u>hij</u> in regel 3?" <i>Als de leerling de betreffende regel niet kan vinden, dan moet u dit noteren. Daarna kunt u het de leerling aanwijzen, zodat de vraag toch beantwoord kan worden.</i>	
b. "Wat of wie zijn <u>zij</u> in regel 7?"	
c. "Wat of wie is <u>die</u> in regel 13?"	
d. "Wat of wie is <u>hij</u> in regel 21?"	

6

Signaalwoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Waarom ging Vincent van Gogh weer studeren?" (maakt de leerling gebruik van het signaal-woord daarom?)	
b. "Waardoor was Vincent soms zelf heel arm?"	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wilde Vincent van Gogh altijd al schilderen?"	
b. "Hoe komt het dat zijn broer Theo wel genoeg geld had?"	

8

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Zijn beroemde mensen altijd rijk? Waarom wel of waarom niet?"	

Monitorstrategieën	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	
.....	

Geef de leerling nu de derde leeskaart, met de tekst "Bijen". De leerling mag de hele tekst weer gaan lezen. Ook tijdens het lezen van deze tekst moet de leerling worden geobserveerd.

3

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/ zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/ zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/ zij naar de plaatjes?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/ zij sneller of langzamer lezen?	
f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/ zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

4

Hoofdgedachte en bijzaken:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is het thema van deze tekst? (Kun je in één woord zeggen waar deze tekst over gaat?)"	
b. "Weet je wat de inleiding van deze tekst is? En wat de kern en het slot? De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel enz."	
c. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?) Is dat: A. Als je gaat picknicken heb je vaak last van bijen. B. Een bij kan praten met andere bijen. C. Een bij is een heel bijzonder diertje"	

5

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wie is <u>zij</u> in regel 7?" <i>Als de leerling de betreffende regel niet kan vinden, dan moet u dit noteren. Daarna kunt u het de leerling aanwijzen, zodat de vraag toch beantwoord kan worden.</i>	
b. "Wie is <u>ze</u> in regel 14?"	
c. "Wie is <u>hem</u> in regel 21?"	

6

Signaalwoorden	
vragen:	reactie leerling:
a. "Noem de drie soorten bijen (in een groep.)" (Maakt de leerling gebruik van de signaalwoorden?)	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Waarom wordt een vrouwtjes-bij ook wel een werk-bij genoemd?"	
b. "Wat kan een werk-bij met de nectar doen?"	

8

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
geen vraag bij deze tekst	

9

Monitorstrategieën:	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	
.....	

Leeskaart 1

Geheimtaal

- 1 Het is zaterdagmorgen
Iedereen slaapt nog, zo vroeg is het.
Alleen Lindy en Jeroen zijn al wakker.
Ze zijn op weg naar hun geheime plekje bij de visvijver.
5 Daar gaan ze een mooie hut bouwen.

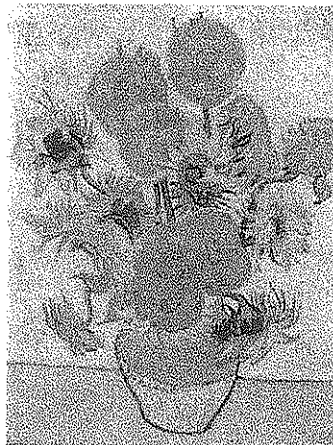
“Zeg Jeroen, als we een geheime hut hebben,
moeten we ook een geheime taal hebben.
Dat maakt het nog spannender.
Dan begrijpt niemand waar we het over hebben!”

- 10 Jeroen kijkt Lindy verbaasd aan.
Even denkt hij na.
Dan zegt hij: “Oké. Ik vind het best.
We bedenken gewoon een nieuwe taal.”
“Dan fietsen we nu op een pirol,” zegt Lindy.
15 “Nee, we fietsen niet, we pirollen, natuurlijk” lacht Jeroen.
“En een boom noemen we een berek, goed?”
“Mij best. Maar hoe onthouden we dit allemaal?”
“We schrijven het op, in een woordenboek, nee in een irionka!” zegt Lindy.
“Wat is een irionka nou weer?” mompelt Jeroen.
20 “Oh, wacht, ik snap het al...”
“Goed zo!” zegt Lindy.

Ze beginnen steeds meer woorden te verzinnen.
Het wordt dolle pret terwijl ze daar naast elkaar pirollen in een belk vol berekken...

- 25 En als je niet kunt bedenken wat een belk is, zoek je het maar op in het irionka!

Leeskaart 2

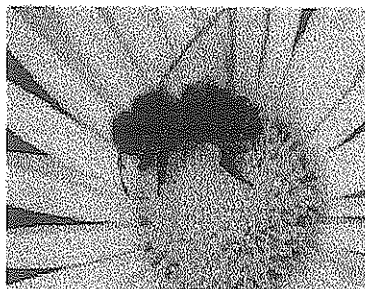
Vincent van Gogh

- 1 Tegenwoordig is Vincent van Gogh een hele bekende naam. Bijna iedereen weet wel dat dat een beroemde Nederlandse schilder is. Op het plaatje zie je één van zijn bekende schilderijen. Maar tijdens zijn leven was hij helemaal niet beroemd. Sterker nog, hij was zelfs heel arm:
- 5 Vincent van Gogh werd heel lang geleden, in 1853, geboren in Brabant. Zijn vader was dominee en drie ooms van hem waren kunsthandelaar. Dat betekent dat zij schilderijen verkochten. Vincent heeft eerst een poosje bij zijn ooms gewerkt. Hij moest daarvoor veel weg naar Engeland en Frankrijk. Ook zijn broer Theo werkte als kunsthandelaar. Op een gegeven
- 10 moment wilde Vincent toch iets anders. Hij wilde, net als zijn vader, dominee worden. Daarom ging hij weer studeren. Alleen kon hij niet zo heel goed leren. Dus was het heel moeilijk voor hem. Ook verdiende hij geen geld als hij studeerde. Gelukkig hielp zijn broer Theo hem altijd. Die gaf hem geld en bleef hem altijd steunen. Toch was Vincent heel arm. Dat
- 15 kwam omdat hij alles wat hij had aan de arme mensen gaf. Daardoor was hij soms zelfs de armste van het hele dorp. Op een gegeven moment had hij door dat het hem nooit zou lukken om dominee te worden. Toen is hij gaan schilderen. Zijn broer was de enige die hem bleef steunen. Verder vond bijna niemand zijn schilderijen bijzonder. Tijdens zijn hele leven is er maar
- 20 één schilderij verkocht.

Vincent van Gogh werd pas na zijn dood bekend. Hij heeft er zelf dus nooit van kunnen genieten. Eigenlijk had hij een heel treurig leven.

Leeskaart 3

Bijen

- 1 Zit je net lekker buiten te eten en ... bzzz... bzzz... Vliegt er weer een beest om je heen. Vaak is het een wesp of een bij. Wist je dat bijen heel bijzondere diertjes zijn? Ik zal je er iets over vertellen.

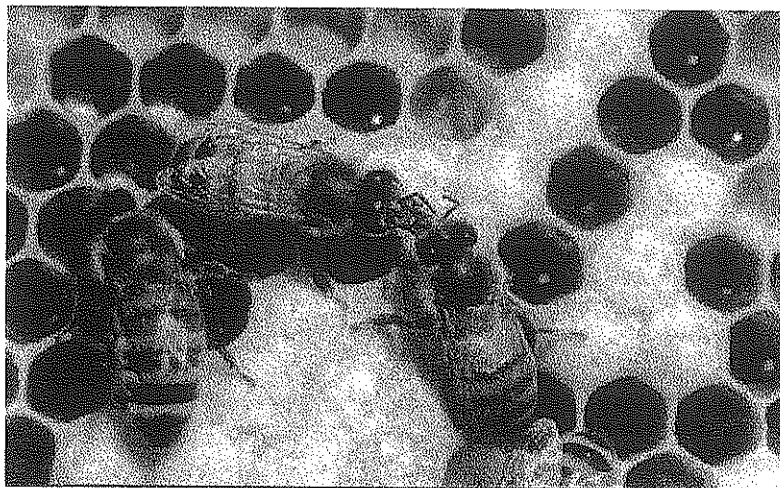
- 5 Bijen leven in groepen. Zo'n groep woont in een bijenkorf of bijenkast. Er zijn altijd drie soorten bijen in een groep.

Als eerste is er de koningin. De koningin heeft een heel groot achterlijf en hele korte vleugels. Zij maakt nooit honing. Ze legt alleen maar eitjes.

Als tweede zijn er een aantal mannetjes-bijen. Zij worden ook wel darren genoemd. Het zijn iets dikkere bijen.

- 10 En als laatste zijn er de werk-bijen. Zij zijn een stukje kleiner dan de koningin en darren. Het zijn vrouwtjes-bijen, maar ze kunnen geen eitjes leggen. Dit zijn de bijen die op zoek gaan naar nectar. Daar kunnen ze honing maken. Als zo'n werk-bij nectar heeft gevonden gaat ze terug naar de bijenkorf. Daar vertelt ze aan de andere werk-bijen waar ze iets heeft gevonden. Maar een bij kan natuurlijk niet echt praten. Ze vertelt het door verschillende rondjes te lopen. Zo kan ze precies duidelijk maken waar ze heen moeten. En dan gaan de andere werk-bijen er ook heen om nectar te zoeken. Slim hè?

- 20 Het is heel vervelend als je tijdens de picknick steeds wordt lastig gevallen door een bij. Maar je ziet dat een bij wel een heel bijzonder diertje is. En als jij hem niks doet, zal hij jou ook niks doen. Denk daar maar aan als je nog eens op het punt staat een bij dood te slaan.

Conclusies

Instaptoets op AVI-niveau 6/7

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2	Tekst 3
1. Kennis van tekstkenmerken			
2. Afleiden woordbetekenis			
3. Observatie van het leesgedrag: oriënteert de leerling zich eerst of begint hij/ zij gelijk te lezen. Leest hij/ zij eerst de titel? Kijkt hij/ zij naar de plaatjes? Leest de leerling vluchtig of juist grondig? Verandert het leesgedrag tijdens het lezen? Stopt de leerling af en toe met lezen? Gaat hij/ zij gelijk door met de vragen of denkt hij/ zij eerst na over de tekst?			

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2	Tekst 3
4. Hoofdgedachte en bijzaken			
5. Verwijswoorden			
6. Signaalwoorden			
7. Inferenties maken			
8. Nieuwe informatie integreren			
9. Vragen naar monitorstrategieën			
10. Samenvatten (n.v.t)			

Scoreformulier controletoeets

Controletoeets op AVI-niveau 6/7

Naam leerling:
Geboortedatum:
School:
Groep:
Datum van onderzoek:
Naam onderzoeker:

Algemene instructie:

- * Materialen:
leeskaarten bij de toets (leeskaart 1: "Jasper en de tomatiek",
leeskaart 2: "de neushoorn"
en leeskaart 3: "Limburg".)
pen en papier
scoreformulier
- * Kies een rustige omgeving; stel de leerling op zijn gemak.
- * Maak de leerling duidelijk wat er moet gebeuren: de leerling wordt niet beoordeeld. We hebben gehoord dat hij/ zij problemen heeft met het begrijpend lezen en nu proberen we te kijken waar het probleem precies ligt. De leerling moet wel goed zijn best doen, maar hoeft niet zenuwachtig te zijn. Het gaat niet om een cijfer of iets dergelijks.
- * Als de leerling erg gespannen is, las dan af en toe een moment van ontspanning in.
- * De tijdsduur van deze toets is ongeveer 30 minuten.

Volgorde van de toetsonderdelen:

	Vragen:	Observeren:
1 kennis van teksten in het algemeen	x	
2 afleiden van woordbetekenis	x	
3 het sturen van het leesgedrag		x
4 hoofdgedachte en bijzaken	x	
5 verwijswoorden	x	
6 signaalwoorden	x	
6 inferenties; afleiden van informatie	x	
7 nieuwe informatie integreren	x	
8 vragen naar monitorstrategieën	x	
9 samenvatten (is op dit niveau nog niet aan de orde)		

x: Hieronder vallen alle monitorstrategieën, die moeilijk concreet te observeren zijn. In de toets wordt geprobeerd globaal een beeld te krijgen van deze monitorstrategieën door te observeren wat het leesgedrag van de leerling is. In de score blokken vindt u enkele aanwijzingen waar u tijdens het observeren op kunt letten. Aan het eind van de toets kunnen er een aantal vragen aan de leerling worden gesteld, die betrekking hebben op de monitorstrategieën. Dit is om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen van deze strategieën.

Boven elk blok wordt aangegeven om welk onderdeel het gaat.

Geef de leerling de eerste leeskaart, met de tekst "Jasper en de tomatiek". Zeg erbij dat de leerling bij alle vragen de leeskaarten erbij mag houden. De leerling hoeft dus niet uit zijn hoofd te antwoorden tijdens deze toets.

1

Kennis van tekstkenmerken:	
vragen	reactie leerling
"Hier heb je een tekst. Je hoeft deze tekst nu nog niet te gaan lezen. Ik stel je er eerst een paar vragen over:"	
a. Wat is de titel van het verhaal?	
b. Uit hoeveel alinea's bestaat deze tekst?	

Je mag nu de tekst "Jasper en de tomatiek" gaan lezen.

2

Afleiden van woordbetekenis:			
De onderzoeker moet nu de betekenis van de pseudo woorden vragen aan de leerling. De betekenis is af te leiden uit de tekst.			
	De leerling kan de betekenis afleiden uit de tekst:	De leerling kan de betekenis omschrijven, tekenen of de leerling kan het woord in een zin gebruiken:	Onbekend
tomatiek (regel 11)			
Nimor (regel 18)			
klimaren (regel 24)			
vroemels (regel 25)			
telade (regel 28)			

Geef de leerling nu de tweede leeskaart, met de tekst "De neushoorn" De leerling mag de tekst gaan lezen. Het is voor de observatie makkelijk als de leerling de tekst hardop leest.

3

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
"Je mag nu gaan beginnen met de tekst te lezen."	
a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/ zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/ zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/ zij naar de plaatjes?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/ zij sneller of langzamer lezen?	
f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/ zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

4

Hoofdgedachte en bijzaken:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is het thema van deze tekst? (Kun je in één woord zeggen waar deze tekst over gaat?)"	
b. . "Weet je wat de inleiding van deze tekst is? En wat de kern en het slot? De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel enz."	
c. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?) Is dat: A. Neushoorns kunnen heel zacht lopen en ze hebben een groeiende hoorn op hun neus. B. Neushoorns wonen in Afrika, Azië en in de dierentuinen. C. De hoorn van de neushoorn zit los.	

5

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wat of wie is <u>dat</u> in regel 7?" <i>Als de leerling de betreffende regel niet kan vinden, dan moet u dit noteren. Daarna kunt u het de leerling aanwijzen, zodat de vraag toch beantwoord kan worden.</i>	
b. "Wat of wie is <u>dit</u> in regel 8?"	
c. "Wat of wie zijn <u>ze</u> in regel 10?"	
d. "Wat of wie is <u>hij</u> in regel 13?"	
e. "Wat of wie zijn <u>ze</u> in regel 14?"	

6

Signaalwoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Kun je de neushoorn ook in het wild bekijken in Nederland?"	
b. "Neushoorns kunnen heel zacht lopen. Waarom is dat raar?"	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
geen vragen bij deze tekst	

8

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Olifanten zijn hele grote beesten. Toch kunnen ze heel zachtjes lopen. Hoe kan dat?"	

9

Monitorstrategieën:	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	

Geef de leerling nu de derde leeskaart, met de tekst "Limburg". De leerling mag deze tekst (hardop) lezen.

3

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):	
observeren	reactie leerling
"Je mag nu gaan beginnen met de tekst te lezen."	
a. Kijk goed of de leerling gelijk de tekst gaat lezen of dat hij/ zij zich eerst oriënteert op de tekst.	
b. Als de leerling begint met lezen, leest hij/ zij dan eerst de titel of niet?	
c. Kijkt hij/ zij naar de plaatjes?	
d. Hoe leest de leerling deze tekst: heel vluchtig of juist heel grondig?	
e. Verandert de leerling tijdens het lezen het leesgedrag? Gaat hij/ zij sneller of langzamer lezen?	
f. Stopt de leerling af en toe met lezen of leest hij/ zij de tekst in één keer helemaal uit?	
g. Als de leerling de tekst gelezen heeft, kijkt hij/ zij u gelijk vragend aan of denkt hij/ zij eerst nog na over de tekst?	

4

Hoofdgedachte en bijzaken:	
vragen	reactie leerling
a. "Wat is het thema van deze tekst? (Kun je in één woord zeggen waar deze tekst over gaat?)"	
b. "Weet je wat de inleiding van deze tekst is? En wat de kern en het slot? De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel enz."	
c. "Wat is de hoofdgedachte van deze tekst? (Wat is het belangrijkste wat de schrijver van de tekst je wil vertellen?) Is dat: A. In Limburg kun je op vakantie. B. Er zijn twee soorten Limburg: Belgisch-Limburg en Nederlands-Limburg. C. In België worden twee talen gesproken."	

5

Verwijswoorden:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Wat of wie is <u>er</u> in regel 2?" <i>Als de leerling de betreffende regel niet kan vinden, dan moet u dit noteren. Daarna kunt u het de leerling aanwijzen, zodat de vraag toch beantwoord kan worden.</i>	
b. "Wat of wie is <u>dit</u> in regel 4?"	
c. "Wat of wie is <u>het</u> in regel 8?"	
d. "Wat of wie <u>dat</u> in regel 10?"	

6

Signaalwoorden	
vragen:	reactie leerling:
a. "In Belgisch-Limburg wonen mensen die Vlaams spreken. Wonen er ook mensen, die een andere taal spreken?"	

7

Inferenties maken:	
vragen:	reactie leerling:
a. "Waarom gaan sommige Nederlanders in Limburg op vakantie?"	
b. "Waarom is het lastig dat er twee talen worden gesproken in Belgisch-Limburg?"	

8

Nieuwe informatie integreren:	
vragen:	reactie leerling:
geen vragen bij deze tekst	

9

Monitorstrategieën:	
vragen:	reactie leerling:
U kunt de leerling nu een paar vragen stellen over zijn of haar leesgedrag. Bijvoorbeeld: "Wat voor soort tekst is dit?"	
"Hoe kun je zo'n tekst het beste lezen?"	
"Waarom las je deze tekst zo snel (of juist langzaam) door?"	
"Waarom begon je niet gelijk met lezen?"	
.....	
.....	

Leeskaart 1

Jasper en de tomatiek.

- 1 Bij Jasper in het dorp woont sinds kort een vreemde man. Hij is gekleed in een soort jute zak, met een touw om zijn middel. Hij heeft een lange, grijze baard. Het lijkt wel alsof hij uit een andere tijd komt. Of is dat ook zo?!
- Op een ochtend, als Jasper de krant rondbrengt, staat de vreemde man in een
- 5 garage. Hij staat er heel geheimzinnig te doen. Jasper sluipt dichterbij. Als hij vlak bij de garage staat, roept de man:
"Kom maar, Jasper, dan zal ik je iets laten zien!"
Jasper schrikt. Verlegen loopt hij naar de man.
"Zo jongeman, wat vind je ervan?" Vraagt de vreemde man.
- 10 "W..w..waarvan?" Vraagt Jasper stotterend.
"Van mijn tomatiek, natuurlijk." Zegt de man. Hij wijst naar een raar apparaat in de garage. Het lijkt wel een soort pashokje.
"Ga maar zitten," Zegt de man "dan laat ik je wat zien."
Jasper gaat aarzelend zitten. De man trekt een gordijntje dicht en het hele
- 15 hokje begint te schudden. Als Jasper er weer uit kruipt, kijkt hij vol verbazing om zich heen. Waar is hij nou terechtgekomen?
Er komt een klein mannetje naar hem toelopen.
"Nimor." Zegt het mannetje.
"Wat?" Zegt Jasper.
- 20 "O sorry," Zegt het mannetje "nimor betekent hallo."
"Waar ben ik?" Vraagt Jasper.
"Op de planeet Mars, dat kun je toch zien!" Is het antwoord.
Jasper kan zijn oren niet geloven.
"Heb je zin in klimaren?" Vraagt het mannetje "Jullie noemen dat eten.
- 25 Mijn vrouw heeft lekkere vroemels gebakken."
- Jasper loopt met het mannetje mee naar een heel klein huisje. Het ruikt er heerlijk naar vers gebakken koekjes. De vrouw is heel aardig en ze geeft Jasper een vroemel. Het zijn hele kleine koekjes. En ze schenkt wat telade voor hem in. Dat lijkt op thee, maar het smaakt naar limonade. Jasper begint
- 30 het steeds leuker te vinden op mars. Hij zit gezellig te kletsen met het mannetje en vrouwtje. Plotseling bedenkt hij dat hij weer terug moet. Hij was namelijk de kranten aan het rondbrengen. Jasper neemt afscheid en loopt terug naar de tomatiek. Snel stapt hij erin en trekt hij het gordijntje dicht. De tomatiek begint weer te schudden en...
- 35 Plotseling ligt Jasper op zijn bed in zijn eigen slaapkamer! Hij snapt er helemaal niks meer van. Snap jij het wel?

Leeskaart 2

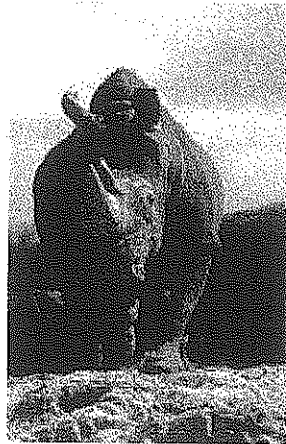
De Neushoorn.

- 1 Bijna elke dierentuin heeft wel neushoorns. Maar als je een neushoorn in het wild wilt zien, moet je naar Afrika of Azië. Ze leven alleen in warme gebieden. Dus hier in het bos of op de hei zul je ze niet tegen komen.

- Neushoorns zijn hele grote, zware dieren. Ze kunnen wel meer dan 2000
5 kilo wegen. Je zou denken dat zulke zware dieren heel hard stampen, maar dat is niet waar. Als een neushoorn aan komt lopen, dan kun je hem bijna niet horen. Zo zacht loopt hij. Dat komt omdat er onder zijn poten een heel sterk kussentje zit. Dit veert mee bij elke stap.

- Neushoorns hebben één of twee horens op hun neus. Deze horens zitten
10 heel los. Ze kunnen makkelijk afbreken. Als de hoorn eraf valt dan krijgt de neushoorn vanzelf weer een nieuwe hoorn. Die horens blijven altijd groeien. Als de neushoorn graast, schuurt de hoorn over de grond. Daardoor wordt hij niet al te lang. Een hoorn wordt ongeveer één meter.

- Neushoorns zijn hele zware dieren, die toch zachtjes kunnen lopen. En ze
15 hebben een groeiende hoorn, die niet langer wordt. Grappig hè?

Leeskaart 3

Limburg.

- 1 Ken je de provincie Limburg? Misschien woon je wel in Limburg, of ben je er wel eens op vakantie geweest.

- Limburg is een provincie onder in Nederland. De hoofdstad van deze provincie is Maastricht. In het Zuiden van Limburg zijn veel heuvels. Dit
- 5 zijn de enige natuurlijke heuvels van Nederland. Daarom zijn veel Nederlanders wel eens op vakantie in Limburg geweest.

- Maar wacht eens... Er bestaat nog een Limburg! Links naast het Limburg in Nederland, ligt nog een Limburg. Dit noemen we Belgisch-Limburg. Het is een provincie van België. De hoofdstad van die provincie is Hasselt. In die
- 10 provincie wonen mensen die Vlaams praten. Dat is een soort Nederlands met een zachte "g". Maar er wonen ook mensen die Frans spreken. Dat is best wel lastig. Als er op straat iets moet worden opgehangen, dan moet dat dus in twee talen.

- Zo zie je dat er dus twee verschillende provincies Limburg heten. Het ene
- 15 noemen we Nederlands-Limburg. En de andere Belgisch-Limburg.

Conclusies

Instaptoets op AVI-niveau 6/7

Naam leerling: Geboortedatum: School: Groep: Datum van onderzoek: Naam onderzoeker:
--

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2	Tekst 3
1. Kennis van tekstkenmerken			
2. Afleiden woordbetekenis			
3. Observatie van het leesgedrag: oriënteert de leerling zich eerst of begint hij/ zij gelijk te lezen. Leest hij/ zij eerst de titel? Kijkt hij/ zij naar de plaatjes? Leest de leerling vluchtig of juist grondig? Verandert het leesgedrag tijdens het lezen? Stopt de leerling af en toe met lezen? Gaat hij/ zij gelijk door met de vragen of denkt hij/ zij eerst na over de tekst?			

Onderdeel	Tekst 1.	Tekst 2	Tekst 3
4. Hoofdgedachte en bijzaken			
5. Verwijswoorden			
6. Signaalwoorden			
7. Inferenties maken			
8. Nieuwe informatie integreren			
9. Vragen naar monitorstrategieën			
10. Samenvatten (n.v.t)			

Bijlage III

De antwoorden bij de instaptoets en controlettoets.

Antwoorden bij de instaptoets en de controlettoets

Bij een aantal vragen zijn meerdere antwoorden mogelijk. Er is dan een voorbeeld gegeven van een goed antwoord.

Instaptoets:

Leeskaart 1 Geheimtaal.

1

Kennis van tekstkenmerken:	
<i>Het antwoord van de leerling is goed als hij/ zij het volgende antwoord:</i>	
a. De titel van het verhaal is 'Geheimtaal.'	
b. Deze tekst bestaat uit 3 alinea's	

2.

Afleiden van woordbetekenis:	
<i>Bekend in de vorm van een omschrijving of definiëring (De leerling moet in de omschrijving in ieder geval een aantal van de volgende begrippen noemen):</i>	<i>Bekend in de vorm van een voorbeeld of tekening. Of de leerling gebruikt het woord in een zin (uit de tekst), zonder echt de betekenis te geven:</i>
Zo noemen Lindy en Jeroen een fiets.	Lindy en Jeroen fietsen op een pirol.
Zo noemen ze een boom.	In het bos staat een berek.
Zo noemen ze een woordenboek.	We schrijven het op in een irionka.
Zo noemen ze het bos.	Ze fietsen in een belk.

Leeskaart 2 Vincent van Gogh.

3.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst).
a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/ zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/ zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling echt gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.
b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.
c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/ zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/ zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/ zij na het lezen nog over de tekst na.
d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, maar daarbij niet hakt, dan is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.
e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/ zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/ zij is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/ zij leest dan dus wel heel bewust.
f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, dan is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.
g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/ zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/ zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

4.

Hoofdgedachte en bijzaken:
Het thema is: Vincent van Gogh
De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel 4
De kern loopt van regel 5 tot en met regel 20.
Het slot loopt van regel 21 tot en met regel 22.
De hoofdgedachte van deze tekst is: B. Vincent van Gogh had eigenlijk een heel treurig leven.

5.

Verwijswoorden:
a. <i>zijn</i> in regel 3 = Vincent van Gogh
b. <i>zij</i> in regel 7 = drie ooms van Vincent van Gogh (of eventueel kunsthandelaar)
c. <i>die</i> in regel 13 = (zijn broer) Theo
d. <i>hij</i> in regel 21 = Vincent van Gogh

6.

Signaalwoorden:

- a. Omdat hij (Vincent van Gogh) graag dominee wilde worden, (daarom) ging hij weer studeren.
- b. Doordat Vincent van Gogh alles wat hij had aan de armen gaf, (daardoor) was hij soms zelf heel arm.

7.

Inferenties maken:

- a. Nee, hij werd eerst kunsthandelaar, en later wilde hij zelfs dominee worden.
- b. Omdat zijn broer kunsthandelaar was, verdiende hij wel genoeg geld.

8.

Nieuwe informatie integreren:

- a. Nee, sommige mensen zijn tijdens hun leven heel arm en worden pas na hun dood beroemd (kijk maar naar Vincent van Gogh)

Leeskaart 3 Bijen.

3.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):
a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/ zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/ zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling echt gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.
b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.
c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/ zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/ zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/ zij na het lezen nog over de tekst na.
d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, maar daarbij niet hakt, dan is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.
e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/ zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/ zijn is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/ zij leest dan dus wel heel bewust.
f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, dan is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.
g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/ zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/ zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

4.

Hoofdgedachte en bijzaken:
Het thema is: Bijen
De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel 3
De kern loopt van regel 4 tot en met regel 18.
Het slot loopt van regel 19 tot en met regel 22.
De hoofdgedachte van deze tekst is: C. Een bij is een heel bijzonder diertje.

5.

Verwijswoorden:
a. <i>zij</i> in regel 7 = de koningin
b. <i>ze</i> in regel 14 = een werk-bij
c. <i>hem</i> in regel 21 = de bij

6.

Signaalwoorden:

a. Als eerste heb je de koningin. Als tweede zijn er de mannetjes-bijen (of darren). En als laatste zijn er de werk-bijen.

7.

Inferenties maken:

a. Omdat dit de bijen zijn die het werk doen, die op zoek gaan naar nectar.

b. Van de nectar kunnen ze honing maken.

8.

Nieuwe informatie integreren:

Controletoets:

Leeskaart 1 Jasper en de tomatiek.

1

Kennis van tekstkenmerken:
<i>Het antwoord van de leerling is goed als hij/ zij het volgende antwoord:</i>
a. De titel van het verhaal is 'Jasper en de tomatiek.'
b. Deze tekst bestaat uit 3 alinea's.

2.

Afleiden van woordbetekenis:	
<i>Bekend in de vorm van een omschrijving of definiëring (De leerling moet in de omschrijving in ieder geval een aantal van de volgende begrippen noemen):</i>	<i>Bekend in de vorm van een voorbeeld of tekening. Of de leerling gebruikt het woord in een zin (uit de tekst), zonder echt de betekenis te geven:</i>
Het is een raar apparaat, het lijkt een soort pashokje. (Het is een soort tijd-machine)	De man laat de tomatiek zien.
Dat betekent hallo (op Mars)	"Nimor" zegt het mannetje.
Dat betekent eten.	Heb je zin in klimaren?
Dat zijn hele kleine koekjes.	Mijn vrouw heeft lekkere vroemels gebakken.
Dat lijkt op thee, maar het smaakt naar limonade.	De vrouw schenkt telade voor hem in.

Leeskaart 2 De neushoorn.

3.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):
a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/ zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/ zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling echt gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.
b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.
c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/ zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/ zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/ zij na het lezen nog over de tekst na.
d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, maar daarbij niet hakt, dan is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.
e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/ zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/ zij is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/ zij leest dan dus wel heel bewust.
f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, dan is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.
g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/ zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/ zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

4.

Hoofdgedachte en bijzaken:
Het thema is: De neushoorn
De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel 3
De kern loopt van regel 4 tot en met regel 13.
Het slot loopt van regel 14 tot en met regel 15.
De hoofdgedachte van deze tekst is: A. Neushoorns kunnen heel zacht lopen en ze hebben een groeiende hoorn op hun neus.

5.

Verwijswoorden:

- a. *dat* in regel 7 = Dat hij zo zacht loopt
- b. *dit* in regel 8 = Een heel sterk kussentje
- c. *ze* in regel 10 = De(ze) hoorns
- d. *hij* in regel 13 = de hoorn
- e. *ze* in regel 14 = Neushoorns

6.

Signaalwoorden:

- a. Nee, in de tekst staat: Maar als je een neushoorn in het wild wilt zien, moet je naar Afrika of Azië.
- b. Omdat het wel hele zware dieren zijn. Daarom zou je denken dat ze ook heel hard zouden stampen.

7.

Inferenties maken:

8.

Nieuwe informatie integreren:

- a. Olifanten hebben ook hele sterke zachte kussentjes onder hun poten.

Leeskaart 3 Limburg.

3.

Observatie van het leesgedrag (gedurende het lezen van de hele tekst):
a. Als de leerling duidelijk eerst de tekst doorkijkt, dan oriënteert hij/ zij zich eerst op de tekst. Als het vrij lang duurt voordat hij/ zij met het lezen van de tekst begint dan zal de leerling zich waarschijnlijk oriënteren. Als de leerling echt gelijk begint te lezen, dan oriënteert hij/ zij zich waarschijnlijk niet.
b. Als de leerling eerst de titel leest, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst.
c. Als de leerling naar het plaatje kijkt, kan hij/ zij zich beter oriënteren op de tekst. Kijkt de leerling al in het begin naar het plaatje, dan oriënteert hij/ zij zich goed op de tekst. Als de leerling halverwege het lezen naar het plaatje kijkt, dan leest hij/ zij wel bewust. Kijkt de leerling na het lezen naar het plaatje, dan denkt hij/ zij na het lezen nog over de tekst na.
d. Als een leerling een tekst vluchtig doorleest, dan kan hij/ zij niet heel bewust de tekst doorlezen. Maar als een leerling te langzaam leest, dan is het ook moeilijk om het tekstbegrip te volgen. Als de leerling de tekst grondig doorleest, maar daarbij niet hakt, dan is de kans dat het tekstbegrip verloren gaat het kleinst.
e. Als een leerling tijdens het lezen sneller of juist langzamer gaat lezen, dan is hij/ zij zich wel bewust van de tekst. In het geval van deze teksten is het gunstiger als leerlingen langzamer gaan lezen, aangezien de teksten vrij pittig zijn voor de doelgroep. Ook kan een leerling rond moeilijke woorden iets langzamer gaan lezen. Hij/ zij is dan waarschijnlijk met dat moeilijke woord bezig. Hij/ zij leest dan dus wel heel bewust.
f. Als een leerling af en toe stopt met lezen, om de draad van het verhaal te overzien, dan is dat gunstig voor het leesbegrip. Dit geldt ook als de leerling stopt om een opmerking met betrekking tot de tekst te maken.
g. Als een leerling na het lezen van de tekst nog even de tekst overkijkt, is dit ook gunstig voor het tekstbegrip. Doet een leerling dit niet, maar kijkt hij/ zij de onderzoeker gelijk vragend aan, dan is hij/ zij waarschijnlijk minder bewust met het tekstbegrip bezig.

4.

Hoofddedachte en bijzaken:
Het thema is: Limburg
De inleiding loopt van regel 1 tot en met regel 2
De kern loopt van regel 3 tot en met regel 13.
Het slot loopt van regel 14 tot en met regel 15.
De hoofddedachte van deze tekst is: B. Er zijn twee soorten Limburg: Belgisch-Limburg en Nederlands-Limburg.

5.

Verwijswoorden:
a. <i>er</i> in regel 2 = in Limburg
b. <i>dit</i> in regel 4 = (de) heuvels (in Limburg)
c. <i>het</i> in regel 8 = Belgisch-Limburg
d. <i>dat</i> in regel 10 = Vlaams

6.

Signaalwoorden:

a. Ja, er wonen mensen die Vlaams spreken, maar er wonen ook mensen die Frans spreken.

7.

Inferenties maken:

a. Omdat daar de enige natuurlijke heuvels van Nederland zijn.

b. Omdat als er bijvoorbeeld op straat iets moet worden opgehangen, dat dan altijd in twee talen moet worden gedaan.

8.

Nieuwe informatie integreren: